

SZEMLÉ.

HAZAI LAPOKBÓL.

A gyermek. 2. szám. *Nógrády* László (Az egyke-gyermek) ötszáz tanítótól szerzett adatokból az egyke-rendszer okait, a családra tett gazdasági és erkölcsi hatását s az egyke-gyermek egyéniségét rajzolja. A számbeli szaporodás elmaradásánál nagyobb baj az, hogy az egyke morális dekadenciát jelent, mély és sötét lelki sebeket rejt, ragadós betegség, megteremti a gazdasági, fizikai és morális enerváltságot. — *Lakatos* Lajos (Hogyan emlíztessünk prózai szöveget?) azt ajánlja, hogy a szószerint megtanulandó szöveget csoportosítva írja fel a tanító a táblára, azaz kisebb, értelmes szakaszokban. Sőt azt szeretné, hogy a tankönyvekben is így legyen kinyomatva, amit okvetetlenül könyv nélkül kell tudni. Erre azonban nem fogadhatjuk el oknak, hogy «a tanítóknak és tanulóknak nagy előnyére szolgálna.»

Család és Iskola. 4. szám. *Krizsán* Gábor részletesen bemutatja, az 1. elemi osztályban a beszéd-gyakorlati órán mily kézimunkát lehet végeztetni; ezt a kapcsolatot nagyon gyümölcsözőnek tartja. — 5. szám. *Gockler* L. a Fővárosi Pedagógiai Szemináriumot ismerteti részletesen; külföldi adatok előadásával világítja meg azt a hiányt, hogy a mi «iskolaszervezetünk nem kényszeríti a tanítót továbbképzésre.» *Lux* Gyula a német tanítóegyesületek 1911. évi munkásságát, *Molnár* Oszkár a szombathelyi erdei iskolát ismerteti.

Húszadik Század (XV. évf., 17. kötet; szerkeszti Jászi Oszkár.) 2. szám. *Káplány* Géza (A családi nevelés válsága és a jövő nevelése) megállapítja, hogy a mai sok nevelési törekvés mind az iskolára vonatkozik, a családi nevelés terén semmi mozgás, ez ma is századok óta megszokott állapotában van. Az okot a szülők tudatlanságán kívül gazdasági, szociális és morális tényezőkben keresi. Jellemzi a sokak által hangoztatott kollektív nevelést, bemutatja az irodalmunkban már többször ismertetett új iskola nevelését, Reddie intézetét véve például; megállapítja, hogy az ily nevelés ma csak a dúsgazdagok kiváltsága lehet s hogy a nevelésnek nem is érdeke, mert a gyermekekre nézve káros lenne a szülőt a nevelésből kizárnunk. Az anya szeretete pótolhatatlan s a jövő társadalma a mai tünetekkel szemben a gyermeket jobban is becsüli majd.

Keresztény Magvető (Kolozsvár, XLVIII. évf., 1913., Szerkeszti Gál Kelemen, Gálfi Lőrinc.) 1. szám. A szerkesztőség beje-

lenti, hogy Egyháztörténeti adatok címen a XVIII. sz. második felében s a XIX. sz. elején külföldön tanult unitárius ifjaknak a püspökökhöz, egyházi főtanácshoz írt leveleit kezdi közölni, amelyek érdekes világot vetnek a XVIII. századi tanárképzésre, általában a közállapotokra és művelődési viszonyokra. Minden ilyen közlés szolgálatot tesz a magyar neveléstörténetnek.

Magyar Középiskola. 2. szám. *Mázy* Engelbert közgyűlési elnöki beszédéből elvi jelentőségű az a rész, mely szerint a kath. autonómiában a középiskolára vonatkozó résznek nem szabad a tanárság közreműködése nélkül kialakulnia s ha majd meglesz, a középiskolai nevelés- és oktatásügy intézésében a tanárságnak tevékeny részt kell kérnie. «Az egészséges szervezeti élet követelményei miatt minden egyes szervnek, tehát a nevelés- és oktatásügynek is, azonfelül, hogy az egész szervezet életműködésében résztvesz, sajátos földadata is van, azaz bizonyos fokig autonóm és önmaga fejt ki életműködést. A hadsereg ügyeit a katonák intézik; a kath. autonómia keretébe illeszkedő kath. középiskolai nevelés- és oktatásügyet középiskolai tanároknak és nevelőknek kell elsősorban intézniök. E föltétel nélkül élete és működése nem lehetne igazán egészséges és tökéletes.» Ez a felfogás nyilatkozik meg az egész magyar tanárság ama törekvésében, mely a szakszerű adminisztráció jelszavával eddig minden siker nélkül fejezi ki azt a gondolatot, hogy minden ügyet csak a maga természete szerint lehet jól intézni. — *Lakatos* Vince megkezdi a középiskolai reform irodalmában felmerült gondolatok ismeretetését (l. M. P. 1913. I. 68).

Magyar Tanítóképző. 2. szám. *Székelly* György a hágai erkölcsnevelési kongresszus által keltett gondolatait közli; megerősödött abban a nézetében, hogy e kongresszusokon szakembernek nem akad sok tanulni valója. A különböző irányok közül ő annak a híve, «mely lehetségesnek tartja ugyan a vallás nélküli, illetőleg dogma nélküli természetes erkölcsant is, de mikor az erkölcsi elveknek gyakorlati megvalósításáról van szó, nem mellőzi egészen a vallás segítségét sem.» — *Frank* Antal a legutóbbi kísérleti lélektani tanfolyam előadásait részletesen ismerteti. — *Mihalik* József bemutatja azt a tanmenetet, melyet a természettudományi gyakorlatokon követ s amelyet az egyesület választmányja megvitatótt. — *Quint* József a tanítóképzés belső fejlődése érdekében azt kívánja, hogy a gyakorlóiskolai tanítót testtanban, lélektanban, oktatástanban és módszertanban, a pedagógiai irodalomban, iskolai egészségtanban, valamint a népiskola tárgyaiban s azok sajátos kutatási és tanítási módszerében, tehát a tanítási gyakorlatok